

Pieśń I, 1 (Maecenas atavis, edite regibus...)

HORACY

Pieśń I, I (Maecenas atavis, edite regibus...)

DO MECENASA

TŁUM. JÓZEF BIRKENMAJER

O ty, którego niegdyś królami były przodki,
Mecenasie¹, mój skarbie, mój opiekunie słodki!
Bywa, że człek niejeden żywi jeno pragnienie,
By roznieść kurzawę w olimpijskiej arenie,
A jeżeli osiągnie metę powózka chyża,
Mniema, iż go ku bogom palma zwycięstwa zbliża.
Inny znowu się wspina do kurulnych² szczytów,
Zabiegając o względy tłumu zmiennych Kwiryków³.
Tamten zaś opatruje zbożem własne spiżarnie,
Licząc, wiele⁴ też korcy⁵ z rynków libijskich zgarnie?
Ów zaś z zamięłowaniem ziemię pługiem obrabia;
Nigdy w myśl mu nie przyjdzie sięść na pokład korabia⁶
I ze strachem żeglować przez cieśninę myrtojską⁷:
Ponad skarby Attala⁸ woli zagrodę swojską.
Kupiec, gdy go na morzu groźny nęka huragan,
Chwali włości swe ciche, zyskom nie szczędzi nagan.
Lecz niebawem w świat płynie na skolatanej łodzi,
Boć niełatwo z dochodem niepokątnym się zgodzi
Niejeden zaś wytrawny pieczeniarski⁹, biesiad wyga,
Przed kielichem starego massyku¹⁰ się nie wzdryga,
Wśród łąki, co drzew cieniem i nurtem wody chłodnie,
Na gnuśnych wczasach całe przepędza popołudnie,
Wielu obóz pociąga — dźwięki trąb i surem¹¹,
Które przeczuciem wojny napęlniają ponurem
Serca matek. — Myśliwy w kniei przepędza noce,
A gdy warchlak marsyjski w siślach mu się szamoce

Ambicja

¹Mecenas, właśc. *Gaius Cilnius Maecenas* (70–8 p.n.e.) — rzymski polityk i pisarz, doradca i przyjaciel cesarza Augusta, opiekun i protektor najslawniejszych poetów rzymskich: Horacego, Owidiusza, Wergiliusza; jego nazwisko stało się synonimem patrona sztuki, literatury lub nauki. [przypis edytorski]

²kurulny — właściwy kurii, miejscu, gdzie odbywały się posiedzenia senatu oraz sądu w starożytnym Rzymie. [przypis edytorski]

³Kwiryci — pierwotni mieszkańcy Italii mający być potomkami Romulusa; tu: zaszczytne określenie rdzennych Rzymian. [przypis edytorski]

⁴wiele — tu: ile. [przypis edytorski]

⁵korzec — daw. jednostka objętości ciał sypkich (ziarna, mąki itp.). [przypis edytorski]

⁶korab — okręt, łódź. [przypis edytorski]

⁷myrtojska cieśnina — cieśnina na Morzu Mirtejskim (a. Myrtojskim), w południowo-zachodniej części Morza Egejskiego. [przypis edytorski]

⁸skarby Attala — skarby Attalosa III (ok. 170–133 p.n.e.), bogatego króla Pergamonu, który zapisał w testamentie Rzymianom swoje państwo wraz z wszystkimi skarbami. [przypis edytorski]

⁹pieczeniarsz — człowiek wygodnie żyjący na cudzy koszt. [przypis edytorski]

¹⁰massyk — rodzaj słodkiego wina. [przypis edytorski]

¹¹surma — dęty instrument muzyczny. [przypis edytorski]

Lub gdy wierne ogary wpadną na trop jelonka,
 Ja, gdy czoło uczone w święte przystroję bluszcze,
 Bogom czuję się bratem, nie dbam o ludzi tłuszcze.
 W chłodnym gaju, gdzie tańczą z Nimf¹² orszakiem Satyry¹³,
 Polihymnia¹⁴ mi chętnie nastroja struny liry,
 Euterpe mi wtóruje na swej sielskiej piszczalce,
 A ja sobie i Muzom pieśń tę ajolską¹⁵ kształcę.
 Jeśli na miano wieszczki zasłużyłem z twej strony
 wierzę, iż sławą moją uderzę w nieboskłony.

¹²*nimfa* (mit. gr.) — boginka mająca postać młodej, pięknej dziewczyny, uosabiała żywotne siły przyrody. [przypis edytorski]

¹³*satyr* (mit. gr.) — jedna z istot wchodzących w skład orszaku Dionizosa, boga wina i dzikiej natury; satyrowie byli przedstawiani jako pół-ludzie i pół-konie, kojarzono ich z pożądaniem i lubieżnością. [przypis edytorski]

¹⁴*Polihymnia* (mit. gr.) — muza poezji lirycznej i muzyki. [przypis edytorski]

¹⁵*pieśń tę ajolską* — chodzi o grecką poezję liryczną. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/horacy-piesni-i-1>

Tekst opracowany na podstawie: Horacy, Wybór poezji, Pieśni ksiąg IV, wyd. Filomata, Drukarnia Naukowa we Lwowie, Lwów 1935.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>) na podstawie tekstu dostępnego w serwisie Wikiźródła (<http://pl.wikisource.org>).

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Kopeć-Gryz, Paulina Choromańska, Wojciech Kotwica.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).